

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДОХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

*Квасниця О.В., к.е.н.,
доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільський національний економічний університет
Підліська М.Й.
Студентка 4 курсу факультету фінансів
Тернопільський національний економічний університет*

Доходи домогосподарств є важливим показником добробуту населення і держави. Вони мають великий вплив на розвиток національної економіки загалом і виражені у натуральній та грошовій формі, які спрямовуються на задоволення суспільних потреб населення, заощадження, а також податкові, обов'язкові та інші платежі. Тракткування поняття «доходів домогосподарств» є досить різноманітним, адже кожен науковець розуміє його по-своєму, одні трактують його як національний дохід, інші як індивідуальний дохід для задоволення особистих потреб людини, тобто кожен має свою думку на рахунок цього, адже кожна людина індивід, певна особистість, яка має своє бачення. Ці підходи можуть бути протилежними, близькими, доповненням один до одного, але не однаковими.

Для кращого розуміння розглянемо різні бачення трактування цього поняття. Зокрема, О. Є. Янін стверджує, що фінансові ресурси домогосподарства – «це сукупний фонд грошових коштів, що знаходиться в розпорядженні сім'ї» [1, с. 5]. Зауважимо, що кожна сім'я, як «маленька держава», яка формує свої видатки за рахунок доходів з різних джерел надходження, а саме: заробітна плата; доходи, отримані від власності на землю, капітал, майно; доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості; доходи від продажу сільськогосподарської продукції; пенсії, стипендії, соціальні допомоги; грошова допомога від родичів, інших осіб та інші грошові доходи; вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель; пільги та субсидії безготівкові на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії, палива; пільги безготівкові на оплату товарів та послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату послуг транспорту, зв'язку; інші надходження. Водночас, сімейний бюджет є протилежністю державному, який має такі самі складові, тільки в менших масштабах.

Юрій С. І., Федосов В. М. стверджують, що «фінансові ресурси домогосподарства – грошові кошти (власні і залучені), що перебувають у його розпорядженні та призначені для виконання фінансових зобов'язань і здійснення різного роду витрат (виробничих і споживчих). Вони включають грошові доходи, вартість продукції з особистого підсобного господарства, пільги та субсидії, а також інші надходження» [2, с. 430]. Тобто, кожен дохід несе за собою певні витрати, які необхідні для забезпечення необхідних умов для життя членів сім'ї, адже для виробництва підсобної продукції необхідні виробничі витрати, а для споживання тої ж самої їжі, ми маємо потребу у споживчих витратах. Саме для цього ми спочатку формуємо з різних джерел власні і залучені доходи домогосподарств.

Романенко О. Р. стверджує, що «під фінансовими ресурсами слід розуміти акумульовані грошові кошти з різних джерел, які знаходяться в господарському обігу і необхідні для покриття потреб» [3, с. 205]. Кожний житель країни для повноцінного

проживання на землі має певну сукупність потреб, без яких вона не уявляє свого життя, а на покриття затрат виникає потреба у фінансових ресурсах.

На думку Ворошилова В. В. «фінансові ресурси домогосподарства представляють собою всю сукупність засобів у грошовій формі, які надходять в його розпорядження за рахунок розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, частка якого припадає на домогосподарства, а також за рахунок інших джерел, і використання яких направлено на виконання зобов'язань та формування заощаджень»[4, с. 32]. Щодо цього, можна сказати, як і кожна держава формує резерв грошових коштів для покриття певних невизначених ситуацій або для вкладення у свій розвиток, так і кожен суб'єкт домогосподарства відкладає кошти, а саме робить заощадження для кращого життя в майбутньому, розвитку свого підсобного домогосподарства, ну і звісно для особистих потреб, яких кожен потребує.

На думку С. Панчишина та Н. Холода «доходи населення – це сукупність грошових коштів і натуральних надходжень, які домогосподарства отримали за певний період» [5, с. 133]. Г.А. Оганян, у свою чергу, ототожнює доходи домогосподарств і доходи населення. Він розглядає дані поняття лише як грошову категорію і вважає, що дохід домогосподарства – це загальна сума грошей, яку отримала особа або родина протягом певного періоду (як правило, за рік) [6, с. 67].

З вищесказаного можна зробити підсумок, щодо сутності поняття «доходи домогосподарства», а саме сформулювати своє бачення в розумінні цього визначення. Тому на мою думку, доходи домогосподарства – це широке значення, яке охоплює сукупність фінансових елементів і явищ, які тісно переплітаються між собою і доповнюють один одного, так званий ланцюжок, який міцно з'єднаний між собою, а в разі його розірвання втрачає свою міцність і ефективність функціонування. Відповідно, доходи домогосподарства – це важлива деталь механізму, без якої ефективний розвиток населення неможливо уявити.

Завдяки доходам домогосподарства ми спроможні забезпечити собі необхідні умови для свого розвитку, однак все повинно починатися з держави, яка забезпечить нам гідні умови для втілення задуманого у реальність, яке завжди має вплив на розвиток національного добробуту і процвітання економічного розвитку держави.

Список використаних джерел:

1. Юрій С. І. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи до трактування сутності / С. І. Юрій, Т. О. Кізіма // Фінанси України. - 2008. - № 8. - С. 3-10.
2. Фінанси / [Юрій С. І., Федосов В. М., Алексеєнко Л. М. та ін.]. - К. : Знання, 2008. - 611 с.
3. Романенко О. Р. Фінанси: / О. Р. Романенко. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 312 с.
4. Ворошило В. В. Финансовые ресурсы домохозяйств: сущность и классификация / В. В. Ворошило // Весник НАПКС. - 2010. - № 6. - С. 31-34.
5. Панчишин С. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / за ред. С.Панчишина та М. Савлука. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. - 2003. - 406 с.
6. Оганян Г.А, Політична економія: навч. посіб. / Г. А. Оганян, В. О. Паламарчук, А. П. Румянцев та ін.; за заг. ред. Г. А. Оганяна. Київ: МАУП. - 2003. - 520 с.